ГОД II ПЛѢВЕНЪ. 20-й ЮНИИ 1901 ГОД БРОИ 34

ЗЕМЛЕДѢЛСКА ЗАЩИТА

В. „Земледѣлска Защита“ излиза веднъжъ въ седмицата.
Цѣната на вѣстника е за година 6 лева въ предплата. На ученици струва 5 лева. За странство само за 5 лева. За странство се приемат само пощенскитѣ разноски.

Всичко което се отнася до вѣстника се испраща до администрацията въ гр Плѣвенъ.

За частни обявления се плаща по 2½ ст. на дума въ послѣдната страница, а на първа по 5 ст. Обявления отъ сждебнитѣ пристави се помѣстватъ по особенно споразумение

Неплатени писма не се приематъ и неотпечатани ръкописи не се връщатъ, освенъ ако сж придружени съ пощенска марка.

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЯ ЗЕМЛЕДѢЛСКИ СЪЮЗЪ.

БЪЛГАРСКИ ЗЕМЛЕДѢЛСКИ КАЛЕНДАРЬ
за
1901 год.
отъ
Н. Кормановъ и К. Малковъ.

Земледѣлския календарь, тази година има слѣдующето съдържание;

1. Календарь за 1901 год.
2. Земледѣлски календарь.
3. *По земледѣлието*: *а*) орете нивитѣ си веднага слѣдъ жътва, *б*) дълбокото есено орание, *в*) прѣдъ сѣидба, *г*) срѣдства противъ буренитѣ, *д*) по-главнитѣ врѣдни животни по земледѣлскитѣ растения, *е*) торътъ и торението, *жс*) кога трѣбва да се извърши косението на ливадитѣ, *з*) зелената цѣревица като добра кисела храна за добитъка *и*) рапицата, *к*) люцерната и *л*) хмелътъ.
4. По-важнитѣ работи отъ: скотовъдството, лозарството, винарството. градинарството, пчеларството и копринарството.
5. Извлѣчение отъ всичкитѣ по важни земледѣлски закони.
6. Формуляри за земледѣлско просто книговодство и
7. Разни таблици по земледѣлието.

Материяла обема 7 печатни коли отъ по 32 страници.

Освѣнъ горното, календаря има 64 бѣли страници за водение разни бѣлѣжки.

Българския земледѣл. календарь, елегантно подвързанъ за въ джобъ, струва 1·50 л., неподвързанъ 1·20 л.

На книжаритѣ и настоятелитѣ, които порѫчатъ повече отъ 10 екземпляра се прави 20% отстѫпъ.

Всички порѫчки се испращатъ до **К. Малковъ**, учитель въ Земледѣлското училище въ **с. Садово** при Пловдивъ. 4—10

Захарната ни индустрия и нашето земледѣлие.

Всѣкой знае, че нашето земледѣлие, отъ нѣколко години насамъ, прѣкарва тѣжка и почти непоносима криза. Причинитѣ за тази криза сж много, но една отъ важнитѣ е тази, че нашия земледѣлецъ води едно примитивно, екстензивно земледѣлие, никакъ не отговоряще на настоящитѣ икономически и социални условия. Нашето земледѣлие, понеже е основано исключително на производството на житнитѣ растения, то е рисковано, слабо доходно и никакъ не отговоряще на изискванията и конкуренцията на пазаря. По тѣзи съображения, ние всѣкога, когато сме се изказвали по този въпросъ, сме твърдѣли, че искаме ли да дадемъ необходимата стабилность на земледѣлието ни трѣбва да го подобриме — трѣбва да го реформираме. Споредъ насъ, едно отъ най подходящитѣ направления за прѣобразуването на земледѣлието ни е, въвеждането на нѣкои по интензивни културни растения, каквито сж търговскитѣ и индустриялнитѣ, а въ свръска съ това създаването на разни индустрии, или както е прието да се казва, ние сме за *индустриялизирането на земледѣлието ни.*

Като е тъй, лесно е всѣки да се сѣти, че ние ще бѫдемъ противъ рѣшението на народното събрание за отнѣманието премията, която се даваше на нашата захарна фабрика въ София. Знаятъ читателитѣ ни, че захарната фабрика брои едва три години отъ сѫществуването си, но тя е направила много за увеличението засѣтото пространство съ захарно цвѣкло: първата година е било засѣто съ цвѣкло едва 5000 декара земя, а сега има повече отъ 20,000 декара; тогава е получено около 600000 кгр. захарь, а сега се очаква повече отъ 4½ милиона килограма.

Въвеждането на захарн. цвѣкло въ нашето земледѣлие има грамадно стопанско значение, защото: 1) съ неговото обработване се избѣгва онова врѣдно едностранчиво истощение на почвата, 2) исчистватъ се нивитѣ отъ буренитѣ, понеже то се обработва прѣзъ врѣме на вегетирането си, 3) дохода отъ такива стопанства бива по голѣмъ и по постояненъ, отъ колкото когато се сѣятъ само еднообразнитѣ житни растения, 4) распрѣдѣлението на стопанскитѣ работи бива по равномѣрно, слѣдователно и тѣхното извършване става по свѣстно и по своеврѣмено и 5) съкратява се пространството подъ угаритѣ, които при зърненитѣ системи заемъ ¼ даже до ⅓ отъ цѣлсто обработваемо пространство. Къмъ тѣзи стопански ползи отъ въвеждането на захарното цвѣкло, като се притурятъ и грамаднитѣ ползи за държавното съкровище лесно е да си обяснимъ, защо бившитѣ правителства сж се съгласили да отпущатъ на захарната фабрика незначителната премия отъ 5 лева за всѣки 1000 кгр прѣработено цвѣкло.

Всички напрѣднали държави правятъ много по голѣми жертви за създаването на каквито и да е фабрики, стига само да има естествени условия за това, а само нашето тази годишно народно прѣдставителство се поскѫпи за една незначителна сума, която ще отиде пакъ въ ржцѣтѣ на тѣзи, отъ които се зема, защото нашата захарна фабрика повиши цѣната на цвѣклото, отъ 15 на 20 лева за 1000 килограма, не за това, че тя вече има печалба, защото още нѣколко години ще трѣбва да работи съ загуба, а по простата причина заради премията.

Ние, право да си кажемъ, не можихме да разберемъ какви сж биле истинскитѣ доводи на народнитѣ прѣдставители, които сж се обявили противъ отпущанието на въпросната премия, но ако е тази, както се е изразилъ единъ прѣдставитель, че нетрѣбвало да се отпуска премия на захарната фабрика, защото е употрѣбявала само за свои нужди, то питаме, защото не се е приело понѣ прѣдложението на единъ отъ защитницитѣ да се отпустне премията на цвѣклопроизводителитѣ? Щомъ искаме реформирането на земледѣлието ни, повдигането на неговата производителность трѣбва и да жертвуваме нѣщо за него.

Споредъ насъ, съ нищо не може да се оправдае отхвърлянието на тази премия, затова молимъ г. м-стра на търговията и земледѣлието, както и всички народни прѣдставители, които съзнаватъ необходимостьта отъ повдигането на селското ни производство, при пръвъ удобенъ случай, да повдигнатъ наново този въпросъ и се застѫпятъ най енергически за неговото правилно разрѣшение, защото отъ това губи държавата, губятъ най вече земледѣлцитѣ, на гърба на които се стоварва почти цѣлия държавенъ товарь, а за подобрението на поминъка имъ се скѫпимъ да отпустнемъ скромната сума отъ 160 000 лева.

Печално наистена!

Nepodatnỳ

Каква полза сж принесли сервизитѣ при земледѣлскитѣ ни училища върху нашето земледѣлие?

(Продължение).

3. *Домашния добитъкъ.* Въ Русе и Садово се държи почти отъ всѣки видъ домашенъ добитъкъ. Макаръ, че въ този сервизъ немогѫтъ да се навдѫтъ толкова крупни грѣшки, както при фермитѣ и градинитѣ, но и тукъ все пакъ се забѣлѣзва една неопрѣдѣленость въ направлението, което трѣбва да се държи.

За подобрение на скотовъдството ни, а особенно говедарството и дребнитѣ клонове трѣбва да се работи твърдѣ много. Ние трѣбва да правиме опити, както съ изучаването нашитѣ мѣстни крави, така и нѣкои отъ чуждестраннитѣ, които по би отговаряли на нашитѣ условия. Кое друго заведение, ако не земледѣлскитѣ училища бихѫ могли да се занимаватъ съ тази работа. Училищата иматъ подготвенъ персоналъ за такава една деликатна работа, пакъ най послѣ притежаватъ и всички други удобства за това. Макаръ, че Садовското училище се намира посрѣдъ най добри условия за говедарството, макаръ, че селянитѣ отъ с. Садово и Нова-Махла сж най голѣмитѣ доставчици на масло на Пловдивския пазаръ и притежаватъ единъ сравнително добъръ добитъкъ, но училището не се е погрижило да направи нѣкои сѫществени подобрения по отношение говедарството, както и не е изучило понѣ млѣчностьта и маслоностьта на мѣстнитѣ крави. Училищната краварница отъ начало и до край е гледала да си развъжда червенитѣ доаитъци, безъ опрѣдѣлена раса, купена нѣгдѣ изъ Египетъ. Могхтъ ли се оправда положенитѣ разноски и грижи по краварството при това училище, когато утрѣ неможе да се каже, на основание на 20 годишнитѣ опити при училището тая порода крави е добра и заслужва да се прѣпорѫча, или обратното. Тукъ могхтъ да ви кажатъ че кравата, Х или У дава много млѣко и добри телета, но каква важность ще има това за българския земледѣлецъ? Обикновенно при подобни заведения се храни много, но се поставя една опрѣдѣлена цѣль: взема се или мѣстната порода и се изслѣдва, или пъкъ се взема нѣкоя чуждестранна, но чиста и съ нея се правятъ опититѣ.

Русенското землед. училище въ това направление стои по добрѣ. Още порано тамъ е съзната грѣшката и ние виждаме, че прѣзъ 1896 год. започва се гледанието на чиститѣ сименталски крави, които сж доставени отъ единъ добъръ и реномиранъ заводъ въ Унгария. Може би, че резултатитѣ ще бѫдѫтъ лоши, но това не врѣди. Училището ще може, обаче, слѣдъ нѣколко години да се произнесе дали при тамошния климатъ и условия ще вирѣе сименталското говедо.

Съ овцевъдството се прави сѫщата грѣшка. Въ Садово отъ нѣколко годишнитѣ опита е намѣрено, че немогла да

вирѣе мериносовата овца и прѣзъ 1890 год. тя се исхвърля, безъ да се замѣни съ мѣстна, или друга, която по би отговаряла на условията, или пъкъ да се започне гледанието на мериносовата въ хлѣва, ако блатиститѣ пасбища сж причината на метилясването. Въ Русе се развъжда мериносова и мѣстна овца, забѣлѣзва се, че мериносовата не отива добрѣ, но ние вѣрваме, че надали утрѣ ще може да се каже коя е причината на това, защото опититѣ не се водятъ систематически.

По отношение на свиневъдството нѣма да укоримъ училищата, защото въ това отношение тѣ съ право може да се признае, сж принесли извѣстна услуга на околното земледѣлско население. Неможемъ обаче да се въздържимъ и тукъ да направимъ една малка бѣлѣжка. Английската свиня, която се отглежда въ училищнитѣ свинарници има значение само за отдѣни стопани, защото лесно може да се гои въ кжщи. За единъ земледѣлецъ—производитель, който има намѣрение да отглежда не 1—2 прасета, а 10—20 и повече тя е непригодна, защото тя неможе да пасе, което за единъ земледѣлецъ ще бжде най-икономичното. Освѣнъ това ако се иска отглеждането ѝ не за да се нахрани кжщата, а напр. за продаване на пазаря, продаване на сланина, на консервирано мѣсо и пр тя сжщо не се цѣни толкосъ, защото месото ѝ не е вкусно толкосъ и сланината ѝ е мегка и нетрайна. По тази причина ние виждаме, че Германцитѣ, които сж едни отъ най любителитѣ на свинското мѣсо и сланина прѣдпочитатъ своитѣ мѣстни свине прѣдъ Английскитѣ. Сжщото нѣщо забѣлѣзваме и въ Унгария. Тамъ се прѣдпочита Манголицата прѣдъ Английскитѣ.

Ние мислимъ, че по отношение на свиневъдството, землед. училища врѣме е да вематъ таково направление, което да отговаря на българскитѣ условия, а особенно свинята да не бжде въ тяжес ть на стопанството, но да служи за използуване пасбищата, стърнищата, празднитѣ и пусти мѣста, горската паша и пр. Това е то свиневъдството като клонъ отъ земледѣлието.

4. *Лозарство и винарство.* Грѣшки при тѣзи сервизи, особенно по лозарството сж правени твърдѣ много и то въ тритѣ земледѣлски училища. Въ Плѣвенъ, отначало разсадника за американски лози бѣше поставенъ на баиръ при избата, но по послѣ позна се грѣшката и се поправи. Въ Русе и Садово има сортименти отъ мѣстнитѣ грозда, но тѣ сж извънредно много разбъркани, та не е възможно да се направи каквото и да бжде сравнение. Садовския сортиментъ е поставенъ на мѣсто отъ чистъ пѣсъкъ и съ долна подпочвена вода, значи при исключителни условия. За да се поправи тази грѣшка и да се уреди единъ чисть сортиментъ сега се вематъ мѣрки, тъй че ако тази идея се изостави сортимента на Садовското училище ще отнема излишна сума за обработването безъ да дава ни най малко полза въ оцѣнение качествата на мѣстнитѣ сортове грозда.

Въ Русе и до днесь нѣма едно понѣ лозе чисто, т. е. само единъ сортъ грозде, при все че това на дѣсно и лѣво се прѣпоржчва на лозаритѣ. Тукъ не липсватъ и други грѣшки, които злѣ се отражаватъ както прѣдъ ученицитѣ, така и прѣдъ земледѣлцитѣ. Така напр. прѣди 5 години тамъ е засадено лозе, което има растояние между редоветѣ 2 метра; подиръ двѣ години се намира, че това е непрактично и между всѣки редъ се засаждатъ други два реда, а тази година и това се намира не добро и се искоренява всѣки втори редъ.

Вината, както на Садово така и на Плѣвенъ сж отлични и благодарение на тѣхъ, тѣзи училища иматъ едно реноме.

Въ идущия брой ще довършимъ разгледването и на останалитѣ сервизи.

Малка статистика върху млѣкарската индустрия въ Дания.

Дания, както е извѣтно, е една страна, въ която скотовъдството взема първо мѣсто. Отъ 3,800,000 хектара, които тя заема, около 1,400,000 служатъ за доставяние кърма за добитъка. Споредъ прѣброяването прѣзъ 1898 год. Дания притежава 1,700,000 глави рогатъ добитъкъ, отъ който по голѣмата часть се състои отъ крави. Отъ 1861 год. до 1899 числото на говедата се е увеличило съ 56·5%. Между 1865 и 1869 година Дания е изнасяла годишно до 4 милиона килограма масло, а днесь този износъ е достигналъ 55 милиона килограма, на стойность повече отъ *180,000,000 лева*, които почти всички дохаждатъ въ ржцѣтѣ на селянитѣ, понеже Дания е раздѣлѣна на твърдѣ много малки селски стопанства. Отъ 180,000 хлѣвове, които се броятъ въ Дания само въ 7544, т. е. 4%, се намиратъ до 30 глави животни, а въ другитѣ се намиратъ само отъ 1—29 глави. Отъ това лесно може да се заключи, че голѣма часть отъ стопанитѣ, ако би работили самостоятелно, то отъ млѣчната продукция не бихж извлѣкли нѣкоя голѣма полза. Само чрѣзъ задружното работение е могла да порасте извънредно много тази индустрия и то само подъ условието, че маслената фабрикация ще бжде една отъ най добритѣ и че за продуктитѣ ще могатъ да се намѣратъ въ странство добри пазари. Въвежданието научни методи въ дружественитѣ млѣкарници и основаването на износни дружества въ по малко отъ 20 години сж подѣйствували извънредно силно за повдигание на млѣкарството. Колкото се отнася до движението, прѣдизвикано по поводъ въвежданието на научнитѣ методи при прѣработването на млѣкото, то се дължи на старанията на *Фиорда*, който винаги е билъ подпомаганъ отъ Кралското землед. дружество. Основателтъ на първата дружествена млѣкарница е Югландеца *Stilling Andersen.* И двамата сж се показали като истински добродѣтели на отечеството си.

За да се дадатъ нѣкой подробности върху млѣкарската организация въ Дания, трѣбва на първо мѣсто да се каже, че срѣдния приходъ въ всѣки хлѣвъ за година и за крава възлиза 2500 литри млѣко. Въ много добри условия стига се до 3000 лит. Срѣдното съдържание на масло въ млѣкото на червената датчанска раса, която минава за най-добра, е между 3·4—3·7%. Първата дружествена млѣкарница е съградена прѣзъ 1882 год. и то въ Ютландия. Това дружество се е съставило благодарение на единъ заемъ 4—5%, който е трѣбвалъ да се амортизира въ 10 години. Членоветѣ сж гарантирали заема съ добитъка, който тѣ сж притежавали.

Прѣзъ 1898 год въ Дания е имало 1013 дружествени млѣкарници. Експортни дружества за малсло има по настоящемъ 11, които седмично издаватъ бюлетинъ за цѣната на маслото.

Капитала, нуженъ за обзавеждането на една дружествена млѣкарница, споредъ събранитѣ свѣдения отъ дружествата възлизали на 25,000 м. за по малкитѣ 9000 марки (1 марка = 1·24 лева) до 11000 и за много голѣмитѣ 45,000 марки. Прѣзъ 1898 година 1104 млѣкарници сж прѣработили 1,628,000,000 литри млѣко, което е дало около 62,000,000 кгр. масло. Ако се прѣдположи, че останалитѣ стопанства прѣработватъ половината отъ горното млѣко, то ще се получатъ 2 милярди литри млѣко, а количеството на произведеното масло възлиза на около 75 милиона килограма.

Споредъ статистиката обзавеждането на 1013 дружественици млѣкарници е струвало около 24 милиона марки, къмъ които трѣбва да се прѣсмѣтнатъ до 25% за набавянието на нови машини и апарати, като: центрофуги, стерализатори и др 2013 млѣкарници иматъ 148,000 члена, които притежаватъ 842,000 крави. Ржководителитѣ на млѣкарницитѣ сж обикновени прости арендатори или дребни стопани; тѣ водятъ смѣткитѣ и пр. и никой пжть това не е довело до нѣкое оплаквание. Млѣкарницитѣ държжтъ около 6000 работника и ученика.

Прѣзъ 1897 год. се е съставило първото „датчанско землед. дружество за износъ на масло". 84 млѣкарници принадлежжтъ къмъ него и споредъ качеството на маслото, което тѣ му лаватъ вематъ участие въ разноскитѣ и печалбитѣ. Прѣзъ 1899 год. това дружество е направило оборотъ за 10милиона марки. Друго едно подобно дружество е основано въ Esbjerg за общо продаване на прѣсно масло. Къмъ това дружество влизатъ 20 млѣкарници. Продажбата на това масло става въ Англия и възлиза на стойность до 5 1/2 милиона марки.

Освѣнъ тѣзи дружества има още купъ други, които иматъ по ограничени области.

Гроздоберътъ въ Токай прѣзъ 1811 г.

На 9 Ноември 1900 год. присжствувахъ въ земледѣлско — лѣсничейския клубъ въ Виена, на който прѣдсѣдателя на сжщия клубъ, г-нъ Баронъ Петръ фонъ Пиркетъ, държа скаска върху едно пжтешествие отъ Виена за въ Парижъ, който между другото прочете и отъ дневника на баща си единъ твърдѣ интересенъ и оргиналенъ гроздоберъ въ Токай прѣзъ 1811 год.

Като практикующъ въ стопанството на Барона, и азъ бѣхъ поканенъ и си държахъ при това и нужднитѣ бѣлѣжки. Той захвана: „Азъ прѣкарахъ лѣтото въ Бадеорте Бартфелтъ. На 9 Октомврий 1811 год. пжтувахъ заедно съ цѣлата фамилия на Антонъ Сцирмай за въ Токай на гроздоберъ; шесть каляски и дванадесеть товарни кола съ слугитѣ, багажатъ и срѣдства за прѣхранване Пжтуването трая нѣколко недѣли и то чрѣзъ посѣщението на много приятелски имущества, които се намиратъ на пжтя за въ Токай. То е едно малко селце, гдѣто на близо растжтъ най добритѣ лозя на единъ редъ отъ планини, които стоятъ една до друга. Планинитѣ иматъ само едно малко възвишение и отгорѣ надъ тѣхъ се намиратъ гори и гжсталакъ. По наклоностьта на планината Хегиония се намѣрватъ селцата Толшава, Мадъ и Талия.

Много богати притежатели на недвижими имущества въ околностьта на тѣзи селца, притежаватъ по една или повече стари кжщи, които тѣ заедно съ цѣлата си фамилия и гости живѣжтъ по единъ мѣсецъ въ врѣме на гроздоберътъ. Лозята се простиратъ около 7 часа надължина и 2 часа на широчина. Лозитѣ сж насадени надалеко една отъ друга, както у насъ (Австрия) и по единъ колъ (пръчка) на височина 95 см. привързани. Въ Токай има почти само бѣло грозде, на което зърната сж малки и отдалечени едно отъ друго. —

Гроздоберътъ започва за всички въ едно и сжщо врѣме, което се опрѣдѣля отъ началството: а именно тогава, когато започне да засжхва и то кждѣ 1 Ноември. Гроздето е отлично, вкусно и сладко като захарь.

Отъ всички страни се прѣтичватъ фамилии и то само да се веселятъ, защото съ лозята си никакъ не се занимаватъ. Тѣ сж всички мързеливи, има много които даже нито единъ пжть не сж положили трудъ понѣ въ лозето си да отидатъ. Тѣ не правжтъ нищо, освѣнъ прѣкарватъ врѣмето си въ веселби. Взематъ съ себѣ си чиновници, които да се грижжтъ за гроздоберхтъ, като имъ сж прѣдавали такива мжчни работи, за които сж биле и често отъ тѣхъ излъгвани. Тѣзи притежатели на имущества вематъ почти всички жители съ себѣ си и то на тѣзи села, които тѣ владѣжтъ. Г-нъ Сцирмай имаше 150 селяни и селянки съ себе си. Тѣ трѣбваше на свой срѣдства да се прѣхранятъ, да вематъ толкова пжть и подъ открито небе да спжтъ, ако въ случай не намѣрваха нѣкждѣ нѣкое прибѣжище. Въ лозето се намѣрваше за тѣзи 150 души само едно малко отговоряще мѣсто, съ слама покрито, като нощна квартира; тамъ лѣжеха всички безъ редъ като свине. Храна получаваха въ недѣлята по два хлѣба по 1 1/2 кгр. За вечера имаха булгуръ, който се вари въ голѣми котли съ вода, послѣ бобъ, грахъ и брашнени валжчета (das lqules de farine). Всички имаха лъжици въ ржцѣтѣ си и се караха и дърпаха, като кучета, когато отъ ловъ се връщатъ и се каржтъ, кое по напрѣдъ да яде. Нѣщо не вѣроятно е, хора, които сж въ положение, такива мжчни работи да извършватъ; но пъкъ такава една лоша храна да получаватъ. Въ врѣме на работа, когато се извършва бранието на гроздето, сж поставени пазачи, които иматъ по едно дърво въ ржцѣтѣ, си и сж приготвени съ цѣль да биятъ, оногосъ който е мързеливъ, или пъкъ яде грозде.

Селяннтѣ трѣбваше да докаратъ собственитѣ си кола, за да транспортиратъ гроздето. А тѣзи които бѣха съ Антонъ Сцирмай имаха още и 12 кола, които съ конетѣ си на открито небе прѣнощуваха, защото господарьтъ имъ нищо не бѣше заплатилъ. Тѣ се грижеха и за себе си, и за коньетѣ си, което траеше понѣкога даже и единъ мѣсецъ. Въ повечето лозя гроздето се продава направо като мъсть, а само сухото грозде зе закарва въ кжщи. Самото вино не е нѣщо особенно и добро, нъ ако искаме да получимъ сжщинско Токайско вино, то трѣбва да отложимъ беридбата за по късно, за да получимъ исъхнало грозде, което ще се смѣси съ него. Въ всѣко едно грозде се намѣрватъ повече или пъкъ по малко исъхнали зърна. Всичкитѣ работници носжтъ по едно малко гърне, което прѣвързватъ прѣзъ кръстьта съ единъ каишъ; при всѣко едно откжсване на грозде трѣбва да се отдѣлягъ исъхнжлитѣ зърна и се оставатъ въ гърнето. Това исъхнало грозде или зърна се изсипва въ дървени фугий, които се носжтъ въ кжщи. Слѣдъ това се изсипва гроздето въ голѣми каци и сжщеврѣменно се развърква като каша, която изглежда, като уличната каль. Въ тази каца се налива толкова вино, споредъ каквото качество искаме да получимъ. Напримѣръ, ако искаме силно, то трѣбва малко да влѣеме, ако пъкъ слабо, то вливаме повече вино. Слѣдъ 24 часово стояние на тази маса, филтрираме прѣзъ чували, слѣдъ което го наливаме послѣ въ бъчви. Подиръ това се запушватъ бъчвитѣ съ гжба и въ течение на едно извѣстно врѣме виното се обистрева. Тѣ притежаватъ голѣми изби; избата на фамилията Сцирмай има 500 бъчви. Въ избата въ врѣме на врѣнието на виното не може да се влиза; пламакътъ на свѣща огасва, хора, които това не съблюдаватъ не могатъ да дишатъ и умиратъ".

Между това, говорившия забѣлѣзва: че нищо поучително за извличание нѣма, освѣнъ за забѣлѣзване е това, какъ прѣди 90 години сж постжпвали съ ра-

ботницитѣ, и какъ сж ги истезавали като животни.

Hirschstetten 4/6 1901 г.

Александръ Г. Даскаловъ.

Влиянието движението на кравитѣ върху млѣчностьта имъ.

A. Torssell е взелъ 10 крави, отъ които 5 е оставилъ да сѣдятъ въ хлѣва 10 дена, а другитѣ 5 въ сжщото врѣме сж ходили дневно по 3·5 километра далече и сж се връщали. Слѣдъ това кравитѣ биле смѣнени, т. е. първитѣ 5 останали въ хлѣва, а другитѣ се искарвали по $3^1/_2$ км. на день. Млѣкото и маслото е опрѣдѣлено три дена прѣди опита и 20 дена прѣзъ врѣме на опита. Резултатитѣ сж слѣдующитѣ:

Прѣди опита		При движение	
млѣко въ литри	% масло	млѣко л.	масло %
I 63·47	3·48	55·29	3·60
II 58·33	3·46	55·13	3·72
общо 121·80	3·47	110·42	3·66

Вземе ли се единъ литръ млѣко = 1 кгр., то се е получило масло:

	I	II	общо	Безъ движение млѣко л.	масло %
при движение	1·99 кгр.	2·05 кгр.	4·04 кгр.	3·89 „	0·15 „
безъ „	1·98 „	1·91 „	3·89 „		
при движението повече	0·01 „	0·14 „			

Движението на кравитѣ, което дѣйствува особено благоприятно върху здравето имъ е посрѣдствувало и увеличението на масленността. При други опити е било намѣрено, че при движение до $^1/_2$ часъ е констатирано и увеличение на млѣкото.

Народното събрание

LXIX засѣдание. 9 Юний. Въ това засѣдание сж продължавани дебатитѣ *по бюджетопроекта на министерството на търговията и земледѣлието.* Приети сж нови § 39, 40 и 41 Въ първия се прѣдвижда сумата 2000 лева, която ще се отпуска на лица, които се занимаватъ съ килимената индустрия; въ втория—15,000 лева за промишлено—търговския музей; а въ третия—5000 лева за кореспонденти, които да държатъ м-ството въ течението на всичкитѣ курсове по търговията, било за храннтѣ или стокитѣ. Приетъ е тоже новъ § 42 — 10000 лева за изучването на житната и брашнянатa търговия у насъ и странство. Расходитѣ по статистиката, държавната печатница и горитѣ сж приети така, както сж прочетени отъ докладчика. Приети сж тоже расходитѣ по минитѣ и ветеринарната часть съ незначителни измѣнения.

LXX засѣдание. 11 Юний. Продължение доклада на бюджетарната комисия по *бюджетопроекта за расходитъ по министерството на търговията и земледѣлието.* Расходитѣ по държавнитѣ конезаводи и складове за жребци, както и държавното пособие на фонда за градобитнината (500,000 л.) сж приети безъ дебати, така както сж докладвани отъ докладчика. Слѣдъ дълги дебати е отхвърлена премията отъ 165,000 лева, прѣдвидена да се отпустне на захарната фабрика, като се смѣта по 5 л. за всѣки 1000 кгр. изработено мѣстно цвѣкло. Отъ говорившитѣ прѣдставители повечето сж биле противъ отпущанието на премията, като сж мотивирали това свое искание съ това, че рѣшението на министерския съвѣтъ за да се отпуска тази премия било незаконно. М-стра на т-та и з-то е настоявалъ да се прѣдвиди и тази година горната сума, като най подиръ даже се е съгласилъ да се отпустне вмѣсто на захарната фабрика на цвѣклопроизводителитѣ; но въпрѣки това събранието отхвърлило §, въ който бѣ прѣдвидена въпросната премия.

Слѣдъ това биле приети безъ дебати и останалитѣ 2 параграфа отъ бюджета, съ което се приключили разисквания по бюджета на м-ството на т-та и з-то.

Докладванъ е бюджетоироекта на министерството на народното иросвѣщение. Приетъ е само § 1 отъ този бюджетопроектъ съ това измѣнение да не се закриватъ дѣвическитѣ пансиони въ Пловдивъ и София и Чепеларско училище да остане държавно.

LXXI Засѣдание. 12 Юний. Въ това засѣдание е довършено разглеждането *бюджетоироекта на народното иросвѣщение.* Този бюджетъ е приетъ почти така, както е прѣдставенъ отъ бюджетарната комисия. Орѫжнитѣ инспектори сж намалени на 12, а околийскитѣ на 24. Слѣдъ това министритѣ отговорили на нѣколко запитвания.

LXXII засѣдание. 13 Юний. Въ това засѣдание народното събрание е започнало разглеждането на доклада на бюджетарната комисия *по бюджетопроекта за расходитъ по военото министерство.* Цѣлото засѣдание е разгледанъ само § 1 отъ военния бюджетъ. За закриването на излишнитѣ служби и учреждения по военого министерство, както и за приравнението на заплатитѣ на военитѣ съ гражданскитѣ чиновници сж говорили г. г. Народнитѣ прѣдставители: Д. Ризовъ, Я. Забуновъ, Д-ръ К. Милановъ, А. Виячевъ, Др. Цанковъ, Т. Влайковъ, Н. Цановъ и Ат. Краевъ; а за приеманието бюджетопроекта както е прѣдставенъ отъ военния министръ, като се оставятъ намаленията и съкращенията за есената редовна сесия на народното събрание, до което врѣме ще могѫтъ министритѣ да изработѫтъ щатъ както за военитѣ, така и за гражданскитѣ чиновници сж биле г. г. народнитѣ прѣдставители: Бѣлиновъ (министръ), В. Кѫнчевъ, Д. Петковъ, Д. Христовъ, Д-ръ Даневъ (м-стръ), П. Каравеловъ (м-стръ), М. Златановъ и военния министръ Начриковъ.

Слѣдъ тѣзи дълги и широки разисквания билъ поставенъ на гласуване § 1 отъ военния бюджетъ и билъ приетъ така, както е прочетенъ отъ докладчика; *значи безъ никакви съкращения на излишнитѣ служби и намаления на голѣмитѣ офицерски заплати.*

LXXIII засѣдание. 14 Юний. Продължавано е разглеждането доклада на бюджетарната комисия по *бюджетоироекта за расходитъ по военото министерство.* Почти всички § сж приети безъ измѣнения или съ твърдѣ незначителни съ исключение само на § 3, въ които се прѣдвижда сумата 4,300,000 лева за храна на войницитѣ и др. расходи. За увеличение сумата за храната на войницитѣ сж се изказали всички депутати, които сж земали думата по този параграфъ и при гласуването му е прието прѣдложението, направено отъ г. Р. Петровъ, да се увеличи сумата по § 3 на 4,500,000 лева, т. е. съ 200,000 л. повече отъ колкото е било до сега. Сумата по § 53 за пѫтни, дневни и др. е намалена отъ 250000 л. на 200000 л. Слѣдъ това е приетъ съ незначителни дебати *бюджетоироекта за расходитъ по държавнитѣ дългове.* Незначителни дебати сж станали само по § 1 въ който се прѣдвижда даньта на бившата източна Румелия къмъ Високата Порта на сума 2,951,000 лева. Спредъ приетия проектъ расходитѣ по държавнитѣ дългове (лихви и погашения) възлизатъ на 31,586,750 лева.

LXXIV засѣдание. 15 Юний. Въ това засѣдание е разгледанъ *дюджетоироекта за ириходитъ на княжеството.* Най дълги разисквания сж станали по § 1, коойто опрѣдѣля *иоземления данѫкъ* на 20,000,000 лева. Противъ увеличението на поземления налогъ, въ сравнение съ минѫлитѣ години, сж говорили г. г. Михаиловъ, А. Виячевъ, Ст. Димитровъ, Г. Шиваровъ, Г. Ангеловъ, А. Крушковъ, Д-ръ Милановъ, Ем. Начовъ, Я. Забуновъ, П. Пчелински и Р. Николовъ; а за приеманието на поземления налогъ въ размѣръ 20 мил. лева сж говорили г. г. Юр. Тодоровъ, П. Каравеловъ, А. Франгя, Д. Петковъ, В. Кѫнчовъ, Бѣлиновъ, Д. Цанковъ, Бойковъ и Ризовъ. Поставенъ на гласуване § 1 билъ приетъ съ болшинство, както е докладванъ отъ докладчика. Останалитѣ § сж приети безъ дебати. Слѣдъ това, по прѣдложението на М-стръ Прѣдсѣдателя било прието *ироцентно намаление заилатитѣ на чиновницитѣ и служащитѣ* отъ 1% до 15%, начинай отъ годишна заплата 600 л. до 15,000 л.; а така сжщо било прието прѣдложението отъ сжщия *за насичанието на 1 мил. размѣнни иари* (мѣдни пари).

ХРОНИКА

До наесень. „Почакайте до наесень, тогава ще направимъ всичко“, казватъ министритѣ, щомъ като имъ се прѣдложи нѣкое нововъведение въ областьта на държавното ни управление, или имъ се поиска да направятъ обѣщанитѣ съкращения и намаления по бюджетитѣ на отдѣлнитѣ министерства. Особено щедри на тържествени обѣщания се показаѫ министратѣ по случай приеманието бюджетопроекта на военото министерство. Колкото пѫти сж земали думата министритѣ по военния бюджетъ, толкова пѫти сж заявявали, че въ продължение на 3—4 мѣсеца, отъ както сж поели властьта, неможали да се направятъ никакви сериозни реформи въ областьта на който и да е отрасълъ отъ управлението ни, защото трѣбвало прѣдварително основни проучвания, за това обѣщаватъ, че наесень всичко ще направятъ, за да не имъ се каже, че до гдѣто сж въ опозиция едно обѣщаватъ, а щомъ поематъ властьта друго вършатъ.

Извинението на министритѣ, че въ продължение на 3—4 мѣсеца не можало нищо да се проучи, и слѣдователно народното прѣдставителство не трѣбвало много да иска отъ тѣхъ *е съвършено неоснователно,* защото, споредъ нашето разбиране, единъ политикантъ, претендирующъ за държавенъ мѫжъ, нетрѣбва до като е въ опозиция да се занимава само съ безразборното критикуване мѣроприятията на правителството, *а да слѣди и проучва* всички финансови и икономически въпроси, впослѣдствие отъ които, да си начертае *единъ строго опрѣдѣленъ планъ* по финансовата и икономическата политика на страната и щомъ му се удаде първия удобенъ случай да започне съ неговото приложение, а не да чака слѣдъ като добие властьта, да започне съ проучването на тѣзи въпроси. Сегашнитѣ министри, отъ всички други, имать най малко основание да се извиняватъ съ това, защото тѣ въ продължение на 15 годишното имъ стоение въ опозиция могли сж да проучѫтъ всичко и днесь, когато народа поиска тѣхната помощь, тѣ трѣбваше да бѫдѫтъ готови да му помогнѫтъ, а не да искатъ врѣме за изучване, защото знае се, че раната се цѣри до гдѣто е още прѣсна .... Отъ досегашната дѣятелность на настоящето правителство, било по разнитѣ законодарни въпроси, било по бюджетитѣ, вадимъ заключението, че сегашнитѣ министри или не сж биле приготвени да поематъ властьта въ тѣзи тѣжки моменти, които прѣкарва отечеството ни, или же нарочно се прѣдставляватъ за такива, та да могѫтъ да се оправдаятъ прѣдъ партизанитѣ си своитѣ думи въ опозиция, въ сравнение на дѣлата си, когато власта е въ рѫцѣтѣ имъ. Ако приемемъ първото за вѣрно, то ние се съмняваме че ще могѫтъ да направятъ нѣщо и прѣзъ Октомврийската сесия, защото допълнителнитѣ депутатски избори, сѫдението на бившитѣ министри, заема, който тъкми да сключи сегашното правителство сж толкова сернозни въпроси, щото вниманието на министритѣ ще бѫде всѣцѣло погълнато отъ тѣхъ и тѣ слѣдъ $3^1/_2$ мѣсеци ще се явяватъ въ есената сесия толкова приготвени, колкото бѣхѫ и въ сегашната. Ето защо, нашитѣ единствени надѣжди оставатъ върху независимитѣ ни нар. прѣдставители; тѣ сж длъжни да стегнатъ вече юздитѣ на разгалениятѣ министри и ги накаратъ да вървятъ въ пѫтя на реформитѣ, които сж обѣщавали, и ако слѣдъ това пакъ не сторятъ нищо, то да ги бламиратъ, та да се даде възможность на народа ни, чрѣзъ своето прѣдставителство, да посочи на други по надѣждни лица.

Занаятчийски конгресъ. Както се вижда, нашата организация дѣйствува вече заразително и върху другитѣ съсловия у насъ. Нашитѣ занаятчии, които по своето положение не надминаватъ земледѣлцитѣ, по рѣшението на Централния еснафски съюзъ, ще се съберѫтъ на 29 т. м. (Петровъ-день) на конгресъ, въ който ще разгледатъ и обмислятъ всички мѣрки за повдиганито на нашитѣ занаяти и търговия. Ние още отъ сега като поздравляваме нашитѣ еснафи съ това имъ похвално начинание, пожелаваме имъ плодотворна дѣятелность въ прѣдстоящия конгресъ.

По житната търговия. Ние всѣкога, когато сме имали случай да се изказваме по нашата житна търговия сме твърдѣли, че тя е лоше организирана и отъ тази организация губятъ само производителитѣ—земледѣлци, за да ползуватъ разнитѣ дребни и едри житари—търговци, затова сме давали мнѣние за създаването на *елеваторната* житна търговия. Тази година, Народното Събрание, благодарение силното настоявание отъ страна на нѣколко депутати, въ това число и министра на т-та и земледѣлието, е отпустнало сумата 10,000 лева за изучването на житната и брашнената търговия у насъ и въ странство, както и изучването пазаритѣ, гдѣто намиратъ отбивъ нашитѣ храни. Слѣдъ гласуването на горната сума, министерството на търговията и земледѣлието трѣбва сериозно да се залови съ проучването на този отъ първостепена важность въпросъ, та да може още въ идущата сесия на Народното събрание, възъ основа на тѣзи проучвания, да се стори нѣщо по организирането на житната ни търговия.

По измѣрването на горитѣ. Въ тази годишния бюджетъ на министерството на търговията и земледѣлието има прѣвидена сума за измѣрването на горитѣ. За тази цѣль е прѣдвиденъ слѣдующия персоналъ: 3 началници на секциитѣ, 3 таксатори мѣрачи I степень, 4 таксатори мѣрачи II степень, 5 таксатори мѣрачи III степень и 3 чертожници. Както помнятъ читателитѣ ни, ние още когато разглеждахме бюджетопроекта на министерството на търговията и земледѣлието не се обявихме противъ това нововъведение по горското дѣло, защото и дума не може да става за рационалното използуване на горитѣ ни, до гдѣто те не се измѣрѫтъ; ний съмняваме се въ това, че между нашитѣ лѣсничеи едва ли ще се намѣрятъ такива, които да могѫтъ да испълнятъ както подобава измѣрването на горитѣ. Повечето отъ нашитѣ лѣсничеи нѣматъ завършено висше образование и достатъчна опитность по таксацията, затова обрѫщаме вниманието на министерството да обрѫща строго внимание при избора на лицата, защото инакъ ще отиде всичко на вѣтъра.

За въ случая, ние не сме противъ да се прибѣгне до чужденци—измѣрвачи.

Бюджетътъ за текущата година е окончателно вече приетъ отъ народното събрание. Прѣдвидения приходъ възлиза на 96,826 900 л., а расхода на 96,065 900 л., значи остава единъ излишъкъ отъ 761,000 л.

Намаление заплатитѣ. По прѣдложението на м-стра г. Каравеловъ, народното събрание е приело слѣдующето пропорционално намаление заплатитѣ на гражданскитѣ и военитѣ чиновници: по съ 1 % заплатитѣ до 600 л. годишно, съ 2 % ония заплати до 1200 л. годищно, съ 3 % — до 2400 л., съ 4 % — до 4200 л., съ 5 % — до 6000 л., съ 6 % — до 8000 л., съ 8 % — до 9600 л., съ 10 % — до 12,000 л., и съ 12 % до 15,000 лева. Съ това % намеление постига се една икономия отъ 600,000 лева, въ продължение на 8 мѣсеца отъ бюджетната година.

Ние сме доволни отъ това намаление. Чудно ни е само това, че прѣдложението е направено отъ г. Каравелова, който се хвалеше, че ще уравновѣси бюджета съ съкращение на излишнитѣ служби, нъ не и съ намалението на заплатитѣ. И това било послѣдователность!

Поземления налогъ. Народното събрание е приело вече окончателно поземления данъкъ на сума 20 милиона лева, или съ едно увеличение отъ 1,625,100 лева. Противъ това увеличение сж се обявили народнитѣ прѣдставители отъ земледѣлската група, нъ г. Каравеловъ енергически е въстаналъ противъ това, като е заявилъ, *че съ сантимъ нѣма да позволи да се намали поземления налогъ,* а ако това сторятъ прѣдставителитѣ, той ще напустне министерската маса.

За увеличението на поземления данъкъ сж говорили народнитѣ прѣдставители: Юр. Тодоровъ, А. Франгя, Д. Петковъ, В. Кънчевъ, Ив. Бѣлиновъ, Бойковъ, Д. Ризовъ, Д. Цанковъ и П. Каравеловъ. Ние даваме имената на тѣзи г. г. прѣдставители, та да

видятъ избирателитѣ имъ земледѣлци, какви защитници сж си пратили въ народното събрание!

Нови мѣдни пари. По рѣшението на народното събрание ще се насѣкътъ мѣдни монети по 1 и 2 ст. въ размѣръ 1 милионъ лева. Разноскитѣ по насичането имъ ще възлезътъ на 400 хиляди лева, така, че за държавата ще остане единъ приходъ отъ 600 хиляди лева.

Военния бюджетъ не само че не е намаленъ, нъ е увеличенъ съ около 120.000 лева отъ колкото бѣ прѣдставенъ отъ бюджетарната комисия. Утѣшително е понѣ това, че това увеличение е за храна на войницитѣ.

По заема. Министра на вжтрѣшнитѣ работи, който е испратенъ отъ правителство то да третира въпроса съ чуждитѣ банки за единъ 100—120 милионенъ заемъ още не се е върналъ. Това толкова бавение на делегирания министръ ни кара да мислимъ, че работитѣ по заема не отиватъ много добрѣ. Ние искрено съжеляваме за това, защото не успѣе ли правителството да сключи заема на вигодни, разбира се, условия, то държавнитѣ ни работи ще се забатачатъ още повече.

Народното събрание, въ засѣдание отъ 16 т. м., е приело бюджетопроекта за свърхсмѣтнитѣ кредити, които възлизатъ на *14,000.000 лева*, отъ които *3.000 000 лева* сж само за хамбаритѣ, шлеповетѣ, прѣвозване десятъка и пр., които е похарчило разсипническото либерално правителство.

Прѣдполага се, че днесь народоото събрание ще отложи засѣданията си, за да се събере на ново кждѣ 16 Августъ за разглеждането доклада на слѣдствената комисия по сжденето на бившитѣ министри отъ Либералното правителство.

Отъ Търново. Плѣвенъ,

Прокурору копие Слѣдователю първи участъкъ и в. „Землед. Защита“.

Подли партизани анонимно излъгали властьта да ма замесятъ въ скандалиозик пѣла. Днесь полицията ме откарва за Плѣвенъ. Моля запазването здравието ми, моля още утрѣ да бжда распитанъ кждѣто ще открия цѣла афера редъ рушвети, убийства извършени отъ длъжностни лица.

Ковачевъ.

ДОПИСКА.

Господинъ Редакторе!

Писа се, много се писа, па и азъ се начетохъ, а и на слушахъ да се говори за нередовноститѣ въ образцовий чифликъ край Русе. Учитель съмъ, г-не редакторе, и то отъ онѣзи, които, като економисатъ нѣкоя и друга парица отъ скромната си селско-учителска заплата, не могатъ да надвиятъ своето любопитство, освѣнъ да го удовлетворятъ.

Слѣдъ като равчистихъ смѣткитѣ съ ученицитѣ въ селото, гдѣто съмъ учитель, на 11 Май, нѣколко дена слѣдъ това обмислихъ гдѣ по добрѣ да прѣкарамъ ваканцията. Рѣшихъ най сетнѣ да се установя въ Русе. Тръгвамъ. На пжтя ми Образцовия Чифликъ, когото отдавна не бѣхъ спохождалъ. Отбихъ се гдѣто прѣстояхъ нѣколко часа.

Покрай другитѣ работи, които се пишеха досега вѣрни и не вѣрни, направи ми впечатление едно нѣщо за което никждѣ не съмъ срѣщалъ.

Признавамъ се, че твърдѣ много отъ овощарство и зеленарство не разбирамъ, но това което е извършено и се върши по тѣзи два клона отъ земледѣлието въ *Образцовия* чифликъ, блѣднее прѣдъ познанията ми като овощарь, ако мога да се нарека такъвъ и прѣдъ тѣзи на нѣкой отъ нашитѣ Лѣсковци — зеленичари.

Помѣнатитѣ два отдѣла се завеждатъ отъ единъ нѣмецъ на име Бецъ, съ когото можахъ да се срѣщна и лично да провѣра писаното до сега по неговъ адресъ. Отъ всичко писано до сега се разбира, че той всичко добрѣ владѣе, само български незнае, ако и да е навършилъ вече пълни 20 години, та слѣдователно не билъ на мѣстото си за учитель. Освѣнъ това, което е вѣрно, но азъ си съставихъ едно понятие за този човѣкъ такова, че ако да бѣ останалъ въ своето отечество — Швабско, едва ли щеше да бжде негдѣ помощникъ градинарь. Ето основанията ми:

Г-нъ Бецъ се навърташе при повѣрения му пчелинъ. Запознахъ се съ него и отъ интересъ го попитахъ: „какъ сж, г-нъ Бецъ, кошеритѣ тая година?“ — „Кожари? Хмъ какво може каже; малко зуша, малко този, е, не добро кожари“. — Чуете ли, г-не редакторе, това сж обяснения, това е говоръ, който ще служи сжщеврѣменно за образецъ на ученицитѣ!

По нататъкъ, г-нъ Бецъ се впусна да напада разнитѣ системи кошари, на които практичностьта е доказана и да хвали своитѣ гасени сѣндъци, въ които, слѣдъ прѣзимуването, едва ли остава жива пчела. Нъ да прѣминемъ на другитѣ работи.

На запитването ми, защо по дръвчетата невиждамъ да има плодове, г-нъ Бецъ, отговори: „Е, кагво каже. Минала годинъ градъ джуга, зега режи галеми, е, този не може, дрѣбе много“ (галеми много трѣбвало за присаждание, искаше да каже г-нъ Бецъ). И дѣйствително, постоянитѣ дръвчета отъ изрѣзвание изглеждахж много печално, когато отъ колегитѣ на г-на Бецъ се научихъ, че множество *галеми* били изхвърлени тази година и че г-нъ Бецъ отъ 4—5 години се старае да отгледва плодни пжпки и все не се появяватъ(!!). Разбрахъ така сжщо, че зеленчуцитѣ отъ градината били недостатъчни да покриятъ нуждитѣ на чифтика по тази проста причина, споредъ казването на г-нъ Бецъ, че нѣмало условия за тѣхната култура; но до колкото разбирамъ тази работа и до колкото можахъ да схвана условията, можахъ да заключа, че не условията, които сж отлични при чифлика, тъй като както положението на мѣстността, климата и водата отговарятъ напълно за едно образцово зеленичарско производство, още повече тържището въ Русе значително улеснява това, а не умѣнието на Бецa е единствената причина, та живущитѣ тамъ па и самата ученическа кухня сж принудени да си купуватъ зеленичарски продукти отъ градътъ и отъ околнитѣ зеленичари, които на присмѣхъ на теоритическитѣ и практически (sic) познания на г-на Бецъ, на по малки пространства произвежоатъ доста и доброкачествени зеленчуци.

Че това е тъй, достатъчно бѣ да се поразходa до зеленичарската градина на училището, която отстои отъ училището на 1 километръ и въ която се надѣяхъ да вида особени работи. Колко съмъ се лъгалъ, г не редакторе! Отидохъ да провѣра и какво да видя?! — Лукъ, лукъ и картофи; други работи не ставали! — Поразгледахъ и се смаяхъ. — Чесенъ колкото лещници. Картофи, да ги не познаешъ. За пръвъ пжть си помислихъ, че сж нѣкакви бурени, но като видѣхъ, че сж картофи, останахъ да се чудя и мая, че единъ нѣмецъ не познава тѣхната култура. — Нѣмецъ отъ швабско, гдѣто само съ картофи се хранатъ, както съмъ слушалъ. Още по вече се увѣрихъ като повикахъ при себе си работника, който на запитването ми: „защо всичко въ градината изглежда така лошо, слабо, не обработено?“ — Отговори ми: „какъ, г-не, да не изглежда лошо, когато азъ казвамъ и искамъ да окопавамъ както лука тъй и картофитѣ, а г-нъ градинаря Бецъ не позволява; каже, че ако копаеме картофитѣ или ги обринемъ, щѣли сме били да ги изровимъ изъ земята; всѣка година получаваме картофи колко орѣхи голѣми. А лука, както го виждашъ, въ него съ мотика не е бръкнато; веръ въ нѣмско, отъ гдѣто е той, лукъ съмъ чулъ че невнаятъ какво е. Други зарзавати не садиме, защото, казва г-нъ Бецъ, не може да стават. Азъ пъкъ гледамъ, г не, че сѣдитѣ тукъ сѣятъ всичко и всичко добрѣ става. Наука, наука, г-не, зма станахме за смѣхъ на хората“.

И дѣйствително, до сжщата градина, се на чифлишка земя дадена подъ наемъ се обрѣботватъ всички видове зеленчуци и то съ успѣхъ.

Повърнахъ се обратно въ чифлика и рѣкохъ да допълна своитѣ учудвания и наистина ги допълнихъ.

Прѣдъ мене испъкна окрасата на училището — парка. — Чудеса, г-не редакторе, чудеса надъ чудесата! То не е за описване. Азъ се чуда, че българското правителство държи такива неумѣтници като г-на Беца да сраматъ българщината, та ги не испрати въ роднитѣ имъ мѣста, гдѣто съ своята терия и практичность не би могле да вирѣятъ, а ги държи да ни сраматъ и харчатъ българскитѣ ни парици по вѣтъра. Не считамъ за излишно да упомѣна и за прѣобразуването на ¼ отъ парка прѣдъ училището сж похарчени сума български левчета и съ разнороднитѣ красиво исъхнали Бецови цвѣтя, състоящи се исключително отъ „не ме забравяй“, имаше изгледъ на буренясало стърнище.

Врѣме е, г-нъ редакторе, да се заеме министерството съ исчистваноето на странатa ни отъ подобни лъжепрофесори вроде г-нъ Бецъ, които най малко способствуватъ да се пилеятъ българскитѣ парици на вѣтъра, за да улесняватъ заборчването на българина прѣдъ тѣхнитѣ чифутски банки.

Въпрѣки своитѣ неспособности, Бецъ, за да маскира своитѣ недостатъци, често пжти си позволява да говори прѣдъ странни за чифлика хора, не добри работи за своитѣ другари, както и за висшитѣ си началници отъ министерттвото на търговията и земедѣлието, за които като го попитате какво мнѣние има за тѣхъ и тѣхнитѣ способности, той за да ги понижи, та себе си да възвиши, прави сравнение като казва обикновенно: „този мене неможе каже нездрави“ — Това за колегитѣ си. „Този момче не може мене говори; или, само този може мене малко говори“ — това за инспектора и началници при министерството.

Може би, г-не редакторе, че ще ме обвините въ съобщаване на дреболии, но тѣзи дреболии сж отъ такъвъ родъ, които правятъ всѣки българинъ да се позамисли и погледне на себе си съ достойство и отърси отъ себе си тахтаби надошли да се хранятъ въ кжщата ни и не благодарни, че ги търпиме като не способни, позволяватъ си още да ни оскърбяватъ.

Ще си позволя да обърна вниманието на голѣмитѣ грѣшки, които нашитѣ управници сж правили и продължаватъ да ги правятъ: азъ зная мнозина българи, които слѣдъ като сж спечелили извѣстна специялность, възвърнали сж се пълни съ надѣжди и радость, че ще могжтъ да помогнжтъ на отечеството си съ истинскитѣ свои умѣния и практичность; но, уви, колко тѣ сж се изненадвали, че не намиратъ работа, тъй като навсѣкждѣ сж се загнѣздили чужденци.

Обърнете се на кждѣто щете и ще се увѣрите, че щомъ се открива нѣщо ново, особенно по клоноветѣ на земледѣлието, веднага се търси нѣмецъ или другъ отъ крайща такива, гдѣто условията сж съвсѣмъ други и той като дойде започва съ укори противъ всичко българско и по такъвъ начинъ безъ да върши нѣщо продължава съ години да прѣкрива своята босота и да минава за ученъ.

Азъ имамъ факти на ржцѣ за подобни учени, които сж съвѣтвали свои сънародци, да не си правятъ много трудъ за работата, която имъ е повѣрена, достатъчно е че получаватъ своята заплата, която, при равенъ цензъ, бива обикновено, значително по голѣма отъ тази на българинъ.

Не съмъ специалистъ и претендентъ да замѣста г. Беца, но имамъ българско честолюбие и чувства, та немога да прѣмълча, когато гледамъ, че неспособнитѣ и неграмотни шваби намиратъ гостоприемнитѣ врата на майка България отворени, а нейнитѣ способни и пълни съ енергия дѣца — специалисти се каятъ, че сж губили врѣме да сж учатъ!?

Русе, 19 Май 1901 г. Учитель.

ОПРОВЕРЖЕНИЕ

До господина Редактора на в. „Земледѣлска защита“.

гр. Плѣвенъ.

Господинъ Редакторе,

Прочетохме антрефилето въ издаваемия се отъ Васъ вѣстникъ „Земл. Защита“ брой 32 отъ 6-ий Юний н. год. въ който е казано, че въ Габровско е имало много гжсеници, безъ да е земено нѣкакви мѣрки по исчистването имъ. За въстановление на истената и изваждание отъ заблуждение читателитѣ на вѣстника Ви, бързаме да съобщимъ, че работата не е тъй, както е донесълъ автора, а ето какъ:

Гжсеницата на пеперудата пръстеноторвка Gastropacha Neustria, отъ двѣ години насамъ се е появила, както въ Севлиевската, така сжщо и въ Габровската околия и е създала прѣдметъ на сериозно внимание за нейното истребление, за която цѣль, ние винаги въ заимно споразумение сме обмисляли въпросътъ за мѣркитѣ, които трѣбваше да се зематъ, за тѣхното ако не съвършено оничтожение, то поне намалението имъ. Въ кржгътъ на тѣзи ни взглядове и мисли сж земени цѣль родъ мероприятия, които ако автора на антрефилето би знаялъ навѣрно щѣхж да му прѣдставляватъ мотиви, тъкмо противни на тия, които е исказалъ.

Распорѣждането за истреблението на гжсеницитѣ сж се включвали не само въ събиранието, мачкането и изгоряването на сжщитѣ; нъ и въ събиранието на пашкулитѣ и яйцата имъ (пръстенчетата).

Прѣзъ есеньта м. г. включително до края на м. Априлий т. г. сж събрани отъ селата на двѣтѣ околии 96 килограма пръстенчета. Споредъ исчеслението което направихме се намѣри че въ единъ килограмъ се съдържатъ 8000 пръстенчета, а едно пръстенче отъ 250—300 и нагорѣ семенца; така щото само съ събиранието на пръстенчетата сж уничтожени 230,400,000 гжсеници, като прибавимъ къмъ това още двойно количество уничтожени гжсеници, плюсъ какавидитѣ, които сж събрани слѣдъ завиването на сжщитѣ. Прочие нека автора на въпростното антрефиле заповѣда на наши разноски и се открие въ негово присъствие трапътъ въ когото сж заровени оничтоженитѣ 96 килограма пръстенчета. Та съ това самъ да опровергае това което е писалъ, защото той ако бѣше прослѣдилъ послѣдванитѣ распореждания и наставления отъ подобенъ характеръ и добитите отъ това резултати, навѣрно не би изложилъ противното на истината.

Съ почитание:

Лѣсничей: Василовъ.

Инспекторъ по лозарството и земледѣлието: Ив. М. Бояджиевъ.

Б. Р. Лицето което ни донесе въ редакцията горната вѣсть има думата.

Ново-основани земледѣл. дружби

Въ с. Демирджилере Пловдивска околия, е съставена земледѣлска дружба, съ настоятелство: прѣдсѣдатель: Колю Б. Пирянковъ, подпрѣдсѣдатель: Стоянъ К. Кравинъ, касиерь дѣловодитель: Никола Петровъ и съвѣтници: Дончо Данчовъ, Калчо Данчовъ, Ненчо Атанасовъ и Стоянъ Неновъ.

Въ с. Демир.-Нова-Махла—Пловдивско, е съставена земледѣлска дружба, съ съставъ: прѣдсѣдатель Петко Ивановъ, подпрѣдсѣдатель: Георги Тодоровъ, касиерь-дѣловодитель: Динчо Русиновъ и съвѣтници: Л. П. Пенчовъ, Атанасъ Пѣевъ, Данчо Пенчевъ и Юрданъ Атанасовъ.

Дружбата брой за сега 79 члена.

Въ с. Кжзлларъ—Поповска околия, дружбата въ извънредното си засѣдание на 15 Априлъ т. г. е прѣизбрала настоятелството си, съ слѣдующия съставъ: прѣдсѣдатель: Димитръ Костадиновъ, подпрѣдсѣдатель: Ив. Пристовъ, дѣловодитель: Палефронъ Яневъ, касиерь Вълчо Д. Динковъ, и съвѣтници: Ат. Г. Кривошиевъ и Генчо Маринoвъ.

Въ с. Куртбунаръ—Чирпанско, е съставена земледѣлска дружба съ слѣдующия съставъ: прѣдсѣдатель: Вътю Ценовъ, касерь-дѣловодитель: Колю Деневъ и съвѣтници: Добри Деневъ, Калчо Нановъ, Иванъ Пеневъ. Вътю Добревъ, Калчо Ивановъ и Дечо Теневъ.

Въ с. Мурсалково—Чирпанска околия е съставена земледѣлска дружба, съ настоятелство: прѣдсѣдатель: Петръ Ивановъ, касиерь-дѣловодитель: Петръ Нанковъ, и членове: Петко Таневъ, Г. Минчевъ, Колю Христовъ, Таню Савовъ, В. Илиевъ, Т. Ивановъ, Т. Петковъ, Ив. Бановъ, Боню Петровъ.

Въ с. Ишевренъ—Чирпанско, е съставена земледѣлска дружба съ съставъ: прѣдсѣдатель: Таню К. Мартиновъ, касиерь-дѣловодитель: Ганю Стоевъ и съвѣтници: Дончо Стояновъ, Колю Матевъ, Пено Доневъ, Дѣлчо Манчевъ, Трою Ивановъ и Колю Гочевъ.

КНИЖНИНА

Получи се въ редакцията ни „ДВАДЕСЕТИ ВѢКЪ“, списание за наука, философия и педагогия. Излиза въ края на всѣки мѣсецъ, освѣнъ Януарий и Юлий, всѣка кн. отъ 4—6 печ. коли и струва за година 8 лева, за ½ год. 4 л. винаги прѣдплатени. На читалищата и учащата се младежъ се отпуща срѣщу 6 л. наведнъжъ прѣдплатени.

Всичко, що се отнася до списанието, се испраща до А. Кръстевъ—Вратца.

ПОЩА

Д. М, дѣловодитель на Св. Кириловската Земледѣлска дружба. Вѣстника Ви е спрѣнъ понеже сте платили само за първото полугодие и за което врѣме вѣстника Ви е испращанъ, обаче за второто полугодие неможе да Ви се испраща до като не прѣдплатите.

И. Николовъ с. Сергювецъ. Тазъ годишната прѣмия на вѣстника е портретитѣ, на „Емигрантитѣ изъ Балчиско и Наумовъ“ която Ви е и пратена, а не календаръ. —

Comandit Gesellschaft für Mühlenbau

OTTO CAMILLO ISRAEL.

In Wien.

Прѣдприема пжлно устрояване на Житни и Оризови воденици съ парна и водна сили; доставлява турбини отъ най-новитѣ и испитани системи, а тъй сжщо—парни машини и валцове отъ най-нова и отлична конструкция и воденични камани всѣкакъвъ видъ, при условия най-износни.

Главенъ прѣдставитель за България: **Мих. Хр. Самсаровъ.**-София.

2—12

Отговоренъ Редакторъ Я. Ст. Забуновъ

Плѣвенъ, печатница — Димитровъ & Игнатевъ.